

regelen niet slaagden, is teruggekomen f 656.192,- aan contanten en f 6586 aan benodigheden, samen f 662.778. Dit betekent dat er te Palembang f 633.502 is achtergebleven. In de decemberbrief van 1762 is vermeld wat er in de brieven van de residenten van 10 september, 13 november en 11 december 1762 stond. Op 4 januari 1763 is er over vergaderd, alsmede over de aparte brieven van de eerste resident van 13 november en 11 december 1762. In de brief van 31 januari naar Palembang is tevredenheid uitgesproken over het feit dat de uitgaven en inkomsten in 1761/62 beter waren dan in het voorafgaande jaar en aan de memorie van bezuiniging voldeden. Er is aanbevolen zo voort te gaan. Het overleg van de eerste resident Huijbert Johan de Heere met de koning over de leverantie en verbouw van peper en het accepteren van tin is goedgekeurd. Door slechte raadslieden van de koning en influisteringen van de kroonprins was het succes van het overleg gering. [fol. 1545] Zij zetten hem aan of om geen peper te leveren, dan wel om te dwingen dat het tin tegen rsd 15,- wordt afgenomen. De koning voerde aan dat de djuragans niet naar Batavia wilden varen, onder het voorwendsel dat zij de vorige keer lang op hun geld hadden moeten wachten en dat ze op Onrust bij het wegen onrechtvaardig behandeld waren. Het eerste betrof de teveel geleverde hoeveelheid van 12.925 pikol tin, waarvoor de gezant van de sultan de rsd 168.037½ niet wilde aannemen. Het tweede is overeenkomstig de verantwoording door de administrateurs bij resolutie van 1 februari ongegrond bevonden. Mocht het zover komen dat er helemaal geen schepen met peper en tin naar Batavia worden gezonden, dan moeten de residenten dat rapporteren en er intussen tegen protesteren en wijzen op het nadeel voor de vorst en zijn rijk van zo'n beledigende daad. Deze opdracht werd echter [fol. 1546] wegens gebrek aan schepen laat verzonden en de koning verzocht in april passen voor zijn vaartuigen. Voor de houding tegenover de slechte gevoelens van de kroonprins is verwezen naar de geheime missive van 21 september 1762, waaraan is toegevoegd dat het vertrouwen van de koning gewonnen moet worden.)

Terwijl wij sedert, uyt hoofde ons niet ongegrond is voorgekomen dat de gemelde eerste resident De Heere tegen den kroonprins, en den kroonprins weder tegen dien resident te seer geanimeert is, de residenten bij aparte missive van den 15^e april gelast hebben sig tegen dien prins, die wat kregelijk van naturel schijnt te zijn, moderaat en inschickelijk te gedragen. Waarvan wij in dien gevalle temeer verwagting ten goede hebben door het vertrek van meermelde resident De Heere vandaar.

Fol. 1546r-v.

(Op 22 maart zijn de brieven van de residenten van 28 december 1762 en 22 januari 1763 behandeld, en op 26 augustus 1763 die van 18 en 28 april, 17 mei, 1, 27 en 28 juni. Ze zijn op 15 april en 31 augustus beantwoord. In de eerste is de kwestie bij de Sungsang⁶ tussen de loods en gezaghebber van de sloep Golconda, Pieter Bronkhorst, en een aankomend Buginees vaartuig dat weigerde onderzocht te worden, behandeld. [fol. 1547] De nasleep daarvan aan het hof van Palembang is te vinden in de brief van de resident van 28 december 1762, in een verklaring en in het dagregister. Vervolgens is de loods naar het hof gezonden om genoegdoening te geven voor het doden van een Buginees. Daarmee is deze zaak wel afgedaan, maar de residenten is opgedragen om gezaghebbers van vaartuigen te verbieden onnodig geweld te gebruiken. Hoewel de visitatie gerechtvaardigd was, hoefde de djuragan bij weigering niet direct te worden doodgeschoten. De weigering had conform artikel 13 en 11 van het contract aan het opperhoofd, of aan de vertegenwoordiger van de sultan bij de mond van de Palembangse rivier gerapporteerd moeten worden. Uit het dagregister blijkt dat de groten met aanstootgevende en onheuse termen worden aangeduid. Om verwijdering te voorkomen moet dat vermeden worden. Naar aanleiding van dit voorval wezen de residenten erop dat op ieder vaartuig, [fol. 1548] behalve de nu toegestane gezaghebber en tien man, een kwartiermeester nodig was om de gezaghebber bij afwezigheid te vervangen, de

6 De mond van de rivier naar Palembang.